

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie D. L. sędziego Sądu Rejonowego w O. w stanie spoczynku
po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 28 lutego 2024 r.
na posiedzeniu bez udziału stron
pisma procesowego sędziego SN Michała Laskowskiego uznanego jako wniosek o
wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 66/22
na podstawie art. 42 §1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 128 p.u.s.p.

postanowił

pismo procesowe sędziego SN Michała Laskowskiego uznane
jako wniosek o wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu sprawy o
sygn. akt I ZB 66/22 pozostawić bez rozpoznania

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2023 r. (data prezentaty) do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wpłynęło pismo sędziego Sądu Najwyższego Michała Laskowskiego zawierające oświadczenie o treści: „*w związku z wyznaczeniem na dzień 4 stycznia 2024 r. posiedzenia w sprawie o sygn. I ZB 66/22, w której zostałem wylosowany do składu orzekającego, uprzejmie oświadczam, że do czasu zgodnego z Konstytucją RP i prawem europejskim uregulowania kwestii prawidłowości składów orzekających z udziałem sędziów powołanych po przeprowadzeniu procedury przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych*

innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) nie będę orzekał w takich składach Sądu Najwyższego”.

W uzasadnieniu autor pisma swoje stanowisko uzasadnił treścią uchwały połączonych Izb SN z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA1-4110-1/20, która jako zasada prawna jest dla niego wiążąca. Jednocześnie podkreślił, iż nie podziela stanowiska, aby wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 kwietnia 2020 r., U 2/2, pozbawił uchwałę mocy obowiązującej z powodów wyłożonych w uchwale SN z 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22.

Ponadto sędzia SN Michał Laskowski argumentował, iż jego stanowisko znajduje oparcie także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (m. in. uchwała siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 i wyrok z dnia 15 kwietnia 2021 r., III PSKP 13/21), Naczelnego Sądu Administracyjnego (np. wyrok z dnia 6 maja 2021 r., II GOK 2/18 i wyroki w sprawach II GOK 3/18, II GOK 20/18), Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z dnia 1 grudnia 2020, skarga nr 26374/18; z 19 listopada 2019 r., połączone sprawy C - 585/18, C - 624/18 i C - 625/18; z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie C - 824/18), Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (wyroki; z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga nr 43447/19; z dnia 18 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska - Ficek i Ozimek p - ko Polsce, skargi nr 49868/19 i 57511/19; z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie Advance Pharma sp. z o.o. p - ko Polsce, skarga nr 1469/20; wyrok z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie Wałęsa p - ko Polsce, skarga nr 50849/21).

Powyższe, w tym uzasadnienie niedawno wydanego wyroku ETPCz o charakterze pilotażowym w sprawie Wałęsa p - ko Polsce, skłania do wniosku, że orzekanie osób powołanych do Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3) stanowi naruszenie prawa do sądu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Z uzasadnienia wyroku w sprawie Wałęsa p - ko Polsce (pkt 323) wynika, że w Trybunale strasburskim zarejestrowane są 492 skargi wskazujące na naruszenie prawa do sądu ustanowionego ustawą (202 z nich zakomunikowano polskiemu rządowi). Trybunał

stwierdził jednocześnie, że problem powoływania sędziów z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na podstawie obowiązującej ustawy stanowi problem systemowy.

W konkluzji sędzia SN Michał Laskowski oświadczył, iż problem ten powinien być rozwiązany przez polskiego ustawodawcę, zaś do czasu tego rozwiązania nie może orzekać w tego typu składach Sądu Najwyższego.

Powołane wyżej pismo zostało przekazane Przewodniczącemu składu orzekającego wyznaczonego do rozpoznania sprawy I ZB 66/22, który zarządzeniem z dnia 4 stycznia 2024 r., przekazał je Prezesowi Izby Odpowiedzialności Zawodowej w celu podjęcia ewentualnych dalszych czynności. W dniu 11 stycznia 2024 r. Prezes Izby Odpowiedzialności Zawodowej wydał zarządzenie: „wniosek SSN Michała Laskowskiego z dnia 21 grudnia 2024 r. o wyłączenie go od rozpoznania sprawy I ZB 66/22, proszę wpisać do repertorium I ZO”.

Sąd Najwyższy – Izba Odpowiedzialności Zawodowej zważył, co następuje.

Pismo procesowe sędziego SN Michała Laskowskiego uznane jako wniosek o wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 66/22 należało pozostawić bez rozpoznania.

Instytucja wyłączenia sędziego uregulowana została w Dziale II, rozdziale 2 Kodeksu postępowania karnego, w przepisach art. 40-43 k.p.k., które zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023, poz. 217) w zw. z art. 10 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2023, poz. 1093), znajdują odpowiednie zastosowanie w niniejszej sprawie. Zgodnie z przepisem art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego od udziału w sprawie następuje na żądanie sędziego – którego wniosek dotyczy – z urzędu albo na wniosek strony. Podstawa do wyłączenia zachodzi, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie (art. 41 § 1 k.p.k.).

Zgodnie z jednolitym orzecnictwem Sądu Najwyższego przesłanka „bezstronności”, o której mowa w art. 41 § 1 k.p.k., dotyczy zarówno subiektywnego poczucia sędziego co do własnej bezstronności, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym opartym na zobiektywizowanych czynnikach mogących powodować stronniczość (por. wyrok SN z 18.03.2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543; wyrok TK z 27.01.1999 r., K 1/98, OTK 1999, nr 1, poz. 3). Do kwestii tej w swoich judykatach odniósł się również Europejski Trybunał Praw Człowieka m.in. w orzeczeniu z dnia 25 lutego 1997 r., w sprawie Findley przeciwko Wielkiej Brytanii. Stwierdził on, że sąd musi być subiektywnie wolny od osobistych uprzedzeń lub stronniczości. Poza tym, musi być również obiektywnie bezstronny, musi więc dawać wystarczające gwarancje wykluczające wszelkie uzasadnione wątpliwości (por. M. A. Nowicki, Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w 1997 r., (cz. I) [w:] Biuletyn Centrum Europejskiego Uniwersytetu Warszawskiego, nr 3/1997, s. 39).

Każdy wniosek o wyłączenie sędziego - także złożony przez niego samego - musi spełniać wymogi konstrukcyjne, które pozwalają na jego merytoryczne rozpoznanie. Dotyczy to w szczególności wymagania, aby oprócz postawienia wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania konkretnej sprawy, sformułowano stosowne zarzuty, ich uzasadnienie i - w miarę możliwości - wykazano lub chociażby uprawdopodobniono okoliczności wskazujące na brak bezstronności lub niezawisłości sędziego, którego wniosek dotyczy (wniosek *in concreto*). Braki konstrukcyjne wniosku obejmujące brak zarzutów, brak ich uzasadnienia lub choćby uprawdopodobnienia przez podanie okoliczności faktycznych, na podstawie których można zweryfikować zasadność stawianych zarzutów (wniosek *in abstracto*), uniemożliwiają merytoryczne rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego (postanowienie SN z dnia 31.07.2023 r., I Zo 34/23, LEX nr 3589241).

Odnosząc powołane wyżej judykaty do realiów niniejszej sprawy należy skonstatować, iż pismo procesowe skierowane przez sędziego SN Michała Laskowskiego nie stanowi wniosku o wyłączenie go od udziału w rozpoznaniu konkretnej sprawy o sygn. akt I ZB 66/22. Analiza jego treści wskazuje jednoznacznie na to, iż ma ono charakter abstrakcyjny, albowiem nie odnosi się ono do konkretnej sprawy, nie wskazuje na okoliczności określone w art. 41 § 1

k.p.k. oraz nie zawiera wyraźnego żądania wyłączenia z tego powodu od udziału w jej rozpoznaniu. Przedmiotem pisma jest oświadczenie sędziego SN Michała Laskowskiego zawierające jego stanowisko, zgodnie z którym składy orzekające z udziałem sędziów powołanych po przeprowadzeniu procedury przed Krajową Radą Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, we wszystkich sprawach są nieprawidłowe i z tego powodu - a nie z powodu okoliczności z art. 41 § 1 k.p.k. – nie będzie w takich składach orzekał.

Z tego też względu należało postanowić, jak na wstępie.

[M. T.]

(r.g.)